

HOGYAN KÜZDJÜK LE A TECHNIKAI NEHÉZSÉGEKET

SZERZŐ: Mariam Jacsvadze, gyártásvezető, Csaí Hana Media, Grúzia

> A mozi újjászületése:
esettanulmány Grúziából

Tizennégy kötelezően
> megválaszolendő technikai kérdés
ahhoz, hogy a vetítésed hibátlan
legyen

> Hogyan kelt új életre a bolnisi mozi

> A gori mozirajongók közössége

> Vetítések a Racsa-fennsíkon

> Hogyan készülnek a vetítésekre
Tetrickaróban

A mozi újjászületése

Grúziában sok lelkes mozirajongó van, aki hisz a mozi varázsában, és azon dolgozik, hogy megpróbálja újjáéleszteni az elhagyott épületeket, s ott filmvetítéseket szervezzen. Ambiciózus céljuk elérését azonban több akadály hátráltatja, így folyamatos küzdelemre és kemény munkára van szükségük. Más, fejlettebb országokban a szervezők számára természetes, hogy teljesen felszerelt mozik, illetve az alapvető technikai eszközökkel (vetítőgép, hangrendszer és vetítővászon) és képzett technikusokkal ellátott közösségi terek állnak a rendelkezésükre. Grúziában viszont akadnak olyan helyek, ahol még a fűtés, az áram és az internet sem része a mindennapoknak.

A következő fejezetben néhány olyan grúziai esetet ismertetünk, amelyekből jól látható, hogy milyen feladatok elé állítja a helyszíneket a közösségi vetítésekhez szükséges technikai felszerelések biztosítása. Előbb azonban kísérreljünk meg közösen választ adni a következő kérdésekre.

14 technikai kérdés:

A minőségi filmélmény biztosításához elengedhetetlen a megfelelően működő projektor és hangtechnika, ám a helyszín berendezésekor számos egyéb kérdést is végig kell gondolnunk. Vegyükcsakvégig őket!

1. Rendelkezik-e a hely az alapvető technikai felszerelésekkel, azaz projektorral, hangrendszerrel és vetítővászonnal?
2. El lehet-e megfelelően sötétíteni a helyszínt?
3. Elég magas-e a vetítővászon ahhoz, hogy mindenholnan jól látható legyen?
4. Alkalmas-e a hangfelszerelés a szabadtéri vetítésekre?
5. Ha szabadtéri vetítést tartasz, megnézted-e előtte, hogy milyen idő várható? Amennyiben szeles, a vászon megfelelő rögzítéséről mindenképpen gondoskodni kell. Erős szélben, vagy esőben nem célszerű elkezdeni a vetítést.
6. Az idősek számára is kényelmesek-e az ülések? A puffok és párnák mellett jobb, ha székeket is biztosítasz a nézőid számára.
7. Van-e lehetőség arra, hogy a vetítés előtt belepörgess a filmbe, és ellenőrizd, hogy a halk részek is hallhatóak-e, a hangos részek nem túl hangosak-e, a sötét és világosabb jelenetek egyaránt jól láthatóak-e, és van-e felirat a filmen?
8. A hangszórók és a kivetítő kompatibilis-e az használni kívánt lappal?
9. Van-e elég dugó/kábel?
10. Ha vetítővászon helyett a falra vetítesz, alaposan vizsgáld át, hogy az nem sérült-e, és nincsenek-e rajta foltok!
11. Letöltötted-e a filmet a számítógépedre?
12. Ellenőrizted-e, hogy van-e hangja?

13. Megnézted-e a filmet a vetítés előtt, és átgondoltad-e, hogy miért pont ezt a filmet szeretnéd vetíteni a közönségednek?

14. Van-e a csapatodban valaki, aki a vetítés technikai részéért felel? Ha igen, akkor ő jelen lesz egészen az esemény végéig?

Ha a vetítés során technikai problémák merülnek fel, maradj nyugodt, és mondd el a nézőknek, hogy miként próbálsz úrrá lenni rajtuk. Az emberek érzékelik, ha őszinte vagy hozzájuk. Ez a lista hasznos útmutatóként szolgálhat ahhoz, hogy jobb vetítéseket szervezz.

Hogyan kelt új életre a bolnisi mozi

Van néhány olyan kisváros Grúziában, ahol a filmvetítések fokozatosan a mindennapi élet részévé váltak, legalábbis a fiatalabb generáció számára. A délkelet-grúziai Kvemo Kartli régió középső részén fekvő Bolnisi az egyik első olyan város volt, ahol a helyiek új mozit kértek maguknak, és sikeresen meg is győzték a városházát, hogy újítsa fel a régi filmszínházukat. A folyamat még egyáltalán nem ért véget, ám a régi épületben 2020 óta egy három fiatal mozirajongóból álló csapat már így is szervez vetítéseket. A városba grúz filmeseket hívnak, akikkel közös filmnézéseket rendeznek, a vetítés után pedig a közönség is kérdezhet tőlük. A csapat tagjai azonban nem nagyon tudnának akár egyetlen olyan alkalmat sem felidézni, amikor a vetítés zökkenőmentesen, technikai fennakadások nélkül zajlott.

„Az első az volt, hogy bevezettük az áramot az épületbe. Kezdetben azt hittük, hogy a rossz minőségű hangrendszerünk miatt alacsony a hangerő. Valójában azonban az jelent akusztikai problémát, hogy egy nagy, magas mennyezetű teremben vagyunk, s így a hang nem terjed megfelelően. A hangrendszert tehát úgy kell beállítani, hogy az megfeleljen a terem adottságainak és a filmvetítés szükségleteinek.

A projektort jobb, ha mindig egy helyre helyezzük, így a kép méretét és élességét nem kell minduntalan újra beállítanunk. Vettünk egy vasszerkezetet, hogy a vetítévásznat rá tudjuk húzni, magát a vásznat pedig a reklámszólókhoz használt anyagból készítettük el. Ez ugyanis nem engedi át a fényt, így a projektor sugarai nem hatolnak át rajta, és a háttér fekete marad. Elég nagy vetítévásznunk van. A sarkainál kezdtük kifeszíteni, hogy kellően feszes legyen, és ne maradjanak rajta csíkok.”

Vano, Bolnisi, Grúzia

„Rakjunk sötét függönyt az ajtó elé! Így az ajtó és a függöny közötti tér miatt nem jut fény a sötét terembe, ha valaki a vetítés alatt távozna vagy érkezne.”

Lazare

BOLNISZI, GRÚZIA

A gori mozirajongók közössége

Kelet-Grúzia másik vibráló és kreatív helye a Gori Fotográfusok Klubjának tagjai által alapított Művészház. Filmvetítéseket szerveznek, hogy a dokumentumfilmek segítségével a közönséget arra ösztönözzék: gondolkodjanak el korunk társadalmi problémáiról. A mozirajongókból közösséget akarnak kovácsolni, ám ennek megvannak a maga technikai nehézségei.

Az eredetileg kiállítóternek kialakított nagy kerek terem az akusztikája miatt gondot jelentett a filmvetítések során, mivel a hang torzult és visszhangzott benne. A csapat azonban megoldotta a problémát: a padlót szőnyeggel borították, az üres falakat pedig lefedték, s így a hangminőség jelentősen javult.

„A tapasztalat sokat jelent, különösen ha valakinek rossz a felszerelése. Emlékszem, egyszer egy AUX-kábellel volt probléma, emiatt nem ment át ugyanis a laptopról a hang a hangszóróra. Ki kellett cserélnünk. Azóta a helyszínen tartunk egy nagy dobozt tele mindenféle kábellel. Nagyon fontos tudni, hogy milyen a filmet lejátszó laptop és a hangszóró közötti csatlakozás. Előfordul, hogy valamelyik lappal nem akarnak működni az eszközök, ezért elengedhetetlen, hogy előzetesen kipróbáljuk őket.”

Ana

**GORI MŰVÉSZHÁZ,
GRÚZIA**

Vetítések a Racsa-fennsíkon

A vetítések során megszerzett tapasztalat Eter Arszanidze számára is felbecsülhetetlenül fontos; ő a nyugat-grúziai Racsa hegyes vidékén él. Fiatal aktivistaként közösséget szervezett a térségben, összehozta a különböző falvak fiataljait, vett egy vetítőgépet, egy vetítővásznat és tizenöt széket, most pedig faluról falura jár, hogy helybe vigye a mozit az ott lakókhöz. Nem áll tehát a rendelkezésére jó minőségű technika, a vetítésekhez használt tér pedig mindig más és más, így minden egyes vetítés során meg kell oldania valamilyen technikai problémát.

Mivel kezdetben kevés tapasztalatuk volt a filmvetítések kapcsolatban, Eter és társai csak utóbb jöttek rá, hogy a termet el kell sötétíteniük. Jól emlékszik, hogy egyszer Salomé Jashi dokumentumfilmjét akarták vetíteni, ő pedig azonnal felismerte a problémát, és hozott néhány sötét, fekete függönyt, hogy az ablakokat eltakarva el lehessen sötétíteni a termet.

„Az általunk vásárolt hangszóró beltérben jól működik, de a szabadtéri vetítésekhez már nem elegendő a teljesítménye. Egy gyerekeknek szervezett rajzfilmvetítés során a hang annyira gyenge volt, hogy a gyerekek alig hallottak valamit. Így aztán próbáltak minél közelebb ülni a vászonhoz, és a végén gyakorlatilag a színpadon ültek.”

Eter

RACSA, GRÚZIA

Hogyan készülnek a vetítések Tetrickaróban

Sok vetítési helyszín számára a fényviszonyok jelentik az egyik legnagyobb problémát. Pati Savadze, a dél-grúziai Tetrickaro ifjúsági központjának munkatársa azt mondja, emlékei szerint még soha egyetlen vetítést sem tartottak nappal, inkább mindig megvárták, amíg besötétedik. A vetítéseket ráadásul néha az internet stabilitása is komolyan hátráltatja.

TAPASZTALATCSERE

„Mi soha nem bízunk abban, hogy az internet működni fog. A filmeket mindig előre letöltjük, lehetőleg egy nappal a vetítés előtt. A letöltés néha nagyon sokáig, akár három-négy óráig is eltart. Az is nagyon fontos, hogy ellenőrizzük, sikeres volt-e a letöltés. Előfordult, hogy azt hittük, sikerült leszednünk a fájlt, ám az az utolsó pillanatban elakadt. Ezt tehát mindenképp érdemes a vetítés előtt ellenőrizni. Ha megfogadják a tanácsomat, akkor ehhez még azt is hozzátenném, hogy ne használjanak külső merevlemezeket, hanem mindig töltsék le a fájlt a vetítéshez használt laptopra vagy számítógépre.”

Pati

**TETRICKARÓI IFJÚSÁGI
KÖZPONT, TETRICKARÓ,
GRÚZIA**

<https://www.facebook.com/tycgeorgia/>

FOTÓK:

ADAMIA, Levan; ARSANIDZE, Eter; CHKHART ISHVILI, Nat ali; KOŘÍNKOVÁ, Eva; PHALAVANDISHVILI, Lasha and Tato TSIKARIDZE